

**Комунальний заклад
«Міжгірський медичний фаховий коледж» Закарпатської
обласної ради**

ПРЕЗЕНТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна інформація

Основи арт-терапії (вибіркова)

Освітньо-кваліфікаційний рівень: фаховий молодший бакалавр

<i>Спеціальність:</i>	П10 Соціальна робота та консультування
<i>Освітньо-професійна програма:</i>	Соціальна робота. Медико-соціальний захист.
<i>Рік та семестр вивчення:</i>	1 (2) рік, I (III) семестр
<i>Форма навчання:</i>	очна
<i>Обсяг:</i>	3,0 кредити ЄКТС
<i>Мова викладання:</i>	українська
<i>Форма підсумкового контролю</i>	<i>Диф.залік</i>
<i>Викладач</i>	Юртин Людмила Юріївна , спеціаліст першої кваліфікаційної категорії

Короткий опис

<i>Вимоги до початку вивчення</i>	<p>Для успіху в цьому курсі важливо знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Базову психологію: розуміння вікових особливостей розвитку психіки. ✓ Емпатію: здатність відчувати емоції іншого без слів. ✓ Відсутність страху перед творчістю: головне – не вміти малювати самому, а бути готовим до експериментів.
-----------------------------------	--

<i>Що буде вивчатися</i>	<p>1. Механізми творчого самовираження</p> <p>Здобувачі освіти вивчають, як мистецтво працює з нашою підсвідомістю:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Проекція: як внутрішній стан людини відображається у кольорі, формі чи сюжеті малюнка. ✓ Катарсис: процес емоційного очищення та розрядки через творчість. ✓ Символізм: розуміння метафор у роботах клієнтів (чому дерево засохле, чому на малюнку немає самої людини тощо). <p>2. Різноманіття методів (напрямів)</p>
--------------------------	--

	<p>Курс дає змогу спробувати різні «інструменти» допомоги:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Изотерапія: малювання пальцями, аквареллю, створення колажів. ✓ Казкотерапія: написання або розігрування історій для пошуку виходу зі складних ситуацій. ✓ Пісочна терапія: робота з піском та дрібними фігурами для моделювання світу. ✓ Глинотерапія: робота з пластичними матеріалами для зняття агресії та напруги. <p>3. Специфіка роботи з різними групами</p> <p>Ви навчитеся адаптувати техніки під конкретного клієнта:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Діти: подолання страхів, адаптація до школи, робота з травмою війни. ✓ Підлітки: пошук ідентичності, вихід із депресивних станів, розвиток впевненості. ✓ Люди похилого віку: підтримка когнітивних функцій, подолання самотності та відчуття непотрібності. ✓ Робота з ветеранами через арт-терапію – це один із найпотужніших способів реабілітації, оскільки вона дозволяє «обійти» логіку та слова, які часто буває занадто боляче вимовляти. Для ветерана, який повернувся з зони бойових дій, мистецтво стає безпечним містком між «там» і «тут». <p>4. Роль соціального працівника як фасилітатора</p> <p>Важливо розуміти: ви не вчите малювати «красиво». Ви вивчаєте, як:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Створити безпечний простір для творчості. ✓ Правильно ставити запитання до малюнка («Що відчуває цей персонаж?», «Чого йому бракує?»). ✓ Уникати оціночних суджень (не казати «гарно» чи «погано»). ✓ Допомогти висловити за допомогою творчості те, що неможливо висловити словами.
<p>Чому це цікаво/ треба вивчати</p>	<p>1. Можливість «почути» тих, хто мовчить</p> <p>У соціальній роботі ви часто зустрічатимете людей у стані шоку, сильного стресу або дітей, які ще не вміють висловити свій біль словами. Арт-терапія дає вам ключ до їхнього внутрішнього світу. Цікаво спостерігати, як звичайна пляма фарби або фігурка з пластиліну розповідають цілу історію</p>

	<p>життя, яку людина боялася озвучити.</p> <p>2. Відсутність «правильних» і «неправильних» відповідей</p> <p>На відміну від багатьох інших дисциплін, тут немає помилок. Ви вчитеся цінувати будь-який прояв творчості. Це дає неймовірне відчуття свободи як фахівцю, так і вашому майбутньому клієнту. Ви стаєте не суворим екзаменатором, а партнером у творчому процесі.</p> <p>3. Це «магія» перетворення емоцій</p> <p>Цікаво вивчати, як працюють метафори. Наприклад:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Як «намалювати свій страх», а потім зробити його смішним, домалювавши йому бантик? ✓ Як виліпити свою проблему з глини, а потім розім'яти її, відчуючи фізичне полегшення? Ви бачите реальний результат «тут і зараз»: людина прийшла затиснутою, а йде з усмішкою. <p>4. Терапія для самого здобувача освіти</p> <p>Вивчаючи техніки для клієнтів, ви мимохідь випробовуєте їх на собі. Це допомагає:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Краще зрозуміти власні емоції. ✓ Зняти напругу після важкого навчального дня. ✓ Знайти власні приховані ресурси та таланти. Це навчання, яке лікує та надихає самого майбутнього фахівця. <p>5. Креативність як професійна перевага</p> <p>Соціальний працівник, який володіє арт-техніками, завжди цінується вище. Ви зможете організувати цікаве дозвілля в дитячому таборі, провести незвичайну групу підтримки для ветеранів або влаштувати виставку робіт людей похилого віку. Це робить вашу роботу яскравою та динамічною.</p>
<p>Як можна користуватися набутими знаннями й уміннями (компетентності)</p>	<p>Набуті компетентності з Основ арт-терапії перетворюють соціального працівника з «чиновника, що заповнює бланки» на креативного помічника, який здатний знайти підхід до найскладнішого клієнта.</p> <p>1. Встановлення контакту («Криголам»)</p> <p>Коли клієнт (особливо дитина або підліток) налаштований</p>

вороже або замкнений у собі, розмова не клеїться.

- Ваша дія: замість запитань ви пропонуєте: «Давай просто помалюємо разом» або «Вибери колір, який схожий на твій сьогоднішній настрій».
- Результат: спільна діяльність знімає захисні бар'єри. Поки руки зайняті творчістю, людина починає говорити про те, що її насправді турбує.

2. Експрес-діагностика емоційного стану

Використання проєктивних методик для розуміння прихованих проблем.

- ✓ Ваша дія: використання вправ типу «Мій дім» або «Неіснуюча тварина».
- ✓ Результат: ви можете помітити ознаки агресії, депресії чи тривоги за вибором кольорів, натиском олівця або розташуванням фігур на аркуші. Це допоможе вам вчасно залучити психолога чи психіатра.

3. Групова робота в громаді (ОТГ)

Організація занять для вразливих груп населення (ВПО, люди похилого віку, багатодітні родини).

- ✓ Ваша дія: створення «Колективного колажу майбутнього» або «Дерева сили громади».
- ✓ Результат: арт-терапія допомагає людям відчувати єдність, знизити рівень соціальної ізоляції та знайти нові знайомства через спільну творчість.

4. Робота з травмою та стресом

Допомога людям, які пережили кризові події (обстріли, втрату майна).

- ✓ Ваша дія: застосування технік малювання на вологому папері (для вивільнення емоцій) або ліплення з пластиліну «фігури страху» з наступною її трансформацією.
- ✓ Результат: клієнт отримує безпечний спосіб «виплеснути» негативні емоції, що запобігає розвитку ПТСР.

5. Профілактика власного вигорання

Використання арт-методів для самопомоги.

- ✓ Ваша дія: малювання мандал або спонтанне малювання

після важкого робочого дня.

- ✓ Результат: ви очищуєте власний емоційний простір, не «несете» проблеми клієнтів додому та зберігаєте професійне довголіття.